

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félév 6 ft, évnegyedre 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOSZVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Berlin, július 5. 1871.

I.

T. szerkesztő ur! Higgye el, hogy nagyon, de nagyon el vagyok keseredve. Az itteni viszonyokat a mieinkkel összehasonlítván, látom, látom kell, mily nagy a különbség a kettő között, s mily óriási erőt és munkásságot kell kifejtenünk haladéktalanul, hogy egy év alatt 10 évi munkát végezzünk, külvilágba baj lesz. Ha a magyar ember nyitott szemmel és füllel, gondolkodó fővel és érző kebellet utazik a kultúrnepek között, lehetetlen, hogy el ne keseredjék, s hogy ez elkeseredés egyszersmind lelkesülést is ne szüljön. Vajha e két érzelem s az ezekből származó érdeklődés általánosan viszhangra a t. olvasó közönség kebelében; — akkor a napi sajtó terén is üdvös indítványok, beható viták különböző avatott tollakból eredve egymást érnék; a társas körökben üres politika helyett közeli tárgyak és kérdések járnának; mindenki fellángolna és e szent tűzből emelkednék ki gyors haladásunk.

Ime nézzünk körül hirtelen a berlini múzeumban.

A múzeum két nagy épületből áll úgynevezett régi és új múzeumból. Az első 1824—1828 épült Schinkel vezetésével — felirata ez: **Fridericus Guilelmus III. studio antiquitatis omnigenae et artium liberalium museum constituit 1828.** A fedélzeten a Dioskurok (Castor és Pollux) állanak, nagy csoportozat ércből, Tiek híres szobrász által a római **Monte Cavallo**-n levő híres „Löszeliditők” után mintázva és készítve; a fedélzet hátsó részén kétfelől hasonlóan két érc csoportozat. Pegasus, Musától megittatva és Pegasus Musától cizrogatva, előbbi Schievelbein tanár, utóbbi pedig Hagen tanár műve. A 18 jóniai oszlopon nyugvó tágas előcsarnokba széles lépcsőzet vezet fel, a lépcsőzet kezdeténél kétfelől bronz csoportozat; egyik egy Amazon lovon ülve, s egy tigristől megtámadva, Kiss-től, (ez aligha nem magyar-féle ember,) a másik egy férfialak lovon, oroszálannal küzdve, Wolfftól. A szabadon álló előcsarnok terjedelmes falain nagyszerű mythologiai falfestmények (freskók) állnak az emberiség művelődésének története, a kezdetből, Schinkel terve s beosztása szerint és vezetésével; valóban meghatározó, nagy csoportozatokban. Emelteteken kívül ugyanitt látni a londoni Herculesről és Theseusról való mythosokat is több képleten.

Az új múzeum a réginek háta megett van, egy az utca felett áthajló iv által, mely átjárás egyikből a másikba, s melynek belseje több szoborral van díszítve. Ez 1843—1855. épült, mind külsőleg, mind belső fel-díszítésére s általában a stylusa nézve egyike Berlin legpompásabb palotáinak. Felirata ez: **Museum a patre beatissimo conditum ampliavit filius 1855 (IV. Fr. Vilmos.)**

Az ő és új múzeum oly terjedelmes, annyi minden van ide összehalmozva, hogy én 2 hónapon keresztül szinte mindennap tölték egy-két órát benne, s mégis alig tudom magamat tájékozni a benne levőkről.

A festménytár 1250 darabból áll, Rafaeltől, Tiri-antól, Holbeintől s másoktól; — ott van az eredeti szobroknak megszámlálhatatlan sokasága, köztük Venusok, Jupiterok, Mercurók, Psyche, Musák, Gratiák, sok római császár és hölgy: Scipio africanus, Julius Caesar, Augustus, Marcus Aurelius, Domitianus, Caligula, Trajanus székes ülve, s Jupiteri ábrázolva, Julius Caesar több példányban, az egyik életnagyságú álló szobor, s öt mint törvényadót, chartáit kezében ábrázolja.

A gipszmásolatok szobortár hasonlóan beláthatatlan. Az egyiptomi régiségek osztálya egy egész új világot tár fel előttünk olyant, melyről alig álmodtunk. Az ethnographiai (hely- és néprajzi) osztályban China, Japan, Jáva, India, Észak-, Közép- és Dél-Amerika, stb. népeinek öltözte, művészete, ipara, stb. látható régebbi időkől. A többi mellőzöm, még csak az északi régiségek tárára említem meg. Ebben figyelemmel kísértem a felirásokat, s kivált az ékszerszeműek között csaknem mindenikre ezt láttam felírva: „Ungarn;” tehát Magyarországokról való. Az átjáró fedett csarnokban van egy 13—14 éves, imádkozó gyermeket ábrázoló bronz szobor felállítva, melyet Róma mellett a Tiberisben találtak, s melyet II. Fridrich 10,000 talléron vásárolt meg. Különben ez még csekélység ama 60,000 tallérhez képest, melyen Rafaelnek egy Madonnája a drezdai képtár számára megvásároltatott.

Többször megfordultam a másolók közt a képtárban s más melléktermekben, melyekben nagyban másolják különösen a festményeket, habár e helyek a nagy közönség előtt zárva vannak, — úgy tapasztaltam, hogy a másolók közül alig egy kettő férfi, a többi fiatal nő.

A múzeumok termeiben a sátoros innepek kivételével mindennap 5—600, sőt 1—2000 ember is mozog, kutató, egyik váltja fel a másét és e sokaság úgy megoszlik, hogy tolongás még sem igen vehető észre.

Ime, uraim, a német mit és mennyit tesz a tudomány és műveltségért, s hogy ezek viszont mivé tették a németeket, azt megmutatták a közlebbi évek is.

Itt újra legyen szabad kérdezősködnöm: mikor veszik észre a megyék, városok és székek tanácsstermei, az egyesek, kicsinyek és nagyok, szóval az egész, hogy felhajnalodott s meg is virradt, sőt a nap már a délpont felé közeleg, a nagy világ felett? És mi mégis

kényelmesen heverészünk! Meddig késünk az idők jeleinek megismerésével?!

Például a nők szellemi tehetségeit ismeri ország-világ. Hát nálunk mikor lesz kellően gondoskodva e tehetségek kifejlesztéséről: tudományban, művészetben, zenében, éneken, festészetben, szobrászatban s általában a művészet régióiban? A népesedés hazánkban is emelkedik napról napra, még pedig nagyrészt bevándorlás által, munka és életmód kell mindenkinek, különben az idegenek kiszorítanak saját hazánkból.

Nálunk a vidéki papságnak és birtokosságnak, hasonlóan a városi lakosságnak $\frac{1}{4}$ része mit sem gondol a múzeummal; az iskolák: ifjúság és tanári kar sem gondoskodnak magokról kellően. A vidéki ember számba sem veszi a régiséget. Sokféle madarat vagy állatot lő, de azokat unja a múzeum számára beküldeni, a tanuló ott jár füvek, virágok, bogarak, ásványok között, nem is gondol arra, hogy célzatosan volna csupa játékból szép gyűjteményeket készíteni az iskolák számára, mert tán a tanár ur sem teszi erre figyelmessé. A szántóvető ekéjével vagy kapájával sok érdekes és nevezetes tárgyat hoz földszinre, de a csupán Ábrahámmal foglalkozó papnak nem jut eszébe az, hogy hallgatóit havanként legalább egyszer a templomban figyelmeztesse hallgatóit az efélre, azok fontosságára s megértse a néppel is, hogy e régiségek mire valók, s hova kell juttatni; mert tán ő maga sem ért azokhoz. Népiünk kezén sok régi becses könyv forog, s a papság és vidéki intelligencia nem törekszik az eféléket összegyűjtve kellő helyre juttatni, s így tovább... Innen következnek aztán, hogy a berlini múzeumokban talán több nevezetesség van Magyarországról, mint nálunk. A német nemcsak saját hazáját, hanem a világot felkutatja, s mi ide jövőnk honunk régiségeit a könyvtárakban s egybeült megnézni. Nem megszágyenítő-e ez?

A mivelődés szellemének át meg át kell hogy járja az egész népet. Hát nem nagy, nem isteni feladat-e ily magasra célra dolgozni?!

Hirdessük az idők szellemét is, a mindenrendű értelmiségnek kezeiben vannak népiünk üdvének, haladásának és jólétének kulcsai, e kulcsokkal csodákat mívelhetni!...

Dersi József.

Nőnevelés

a „Victoria” szegény és árva leány nevelde Schweizban.

Zürich, júliusban.

I.

Mióta a szabadság kitünő hazáját, Schweizot, az a szerencse érte, hogy benne a nevelés többi barátai mellett egy Pestalozzi is született és élt: kétségtelenül egyikévé lett azon államoknak, hol az ember emberre tételének, a felvilágosultságban, legelől viszik a lobogó fátylát.

Hosszadalmas és fárasztó „bár lelket emelő lenne” elszámolni mind azon mozzanatok, melyeken keresztül Helvetia földén a nevelés odáig emelkedett, hogy uton, ut felén iskolát, nevelő intézetet, menházat és jótékony egyletek épületeit találód. És minő épületek ezek! Ha e tekintetben elmaradt szegény hazánkban ilyen lenne a legtöbb templom, mint itt apró falvak iskola helyiségei: bizony dicsekedhetnénk, s önérettel mutathatnánk rá hogy ez a miénk.

Azonban megindultunk mi is; s ha a mozgalom és buzgóság, melyel újabb időben a nép-nevelés ügyét othon is felszínre emelni igyekeznek, nem lankad: akkor nem fog elmaradni az áldás; nem fog törpén tengeni azon ápolásra legméltozabb, az értelmesedés fája, melynek árnyékában lenne egyedül biztos nyugodó helye a magyar nemzet egyeseinek úgy, mint összegének.

Hordjuk azért minden oldalról össze azon elemeket, melyek e fának növekedést, erősödést és virágzást biztosítanak.

Schweiz kétségtelenül azon föld, hol célunkra felhasználható anyagot, követésre méltó példát, minta intézeteket nagy bőségben találunk. Mellőzve most azonban minden másat, csak a Bern város közelébe eső „Victoria” nevű intézetet tekintsük meg.

I.

Jó félórányi távolságra a régisége és csinosága által kitünő Bernből fekszik Kleinwabern nevű helység, hol az intézet áll és virágzik. Jó karban tartott állam uton, árnyas sorfák között, viruló rétek és szántó földek mellett haladva, jut az utas e már külsőjénél fogva is jó benyomást okozó helyre. — Magas hegység alatt mintegy 25 holdnyi rét és szántó föld közepén emelkednek az intézeti épületek.

A „Victoria” Bern canton szegény és árva leánykáihoz tartozik; kivételes módon más schweizi cantonok beléik is felvételtnek, ha ezen cantonba áttelepültek. — Schnell Rudolf Jakob burgdorfi születésű egyén által alapítottat, ki sok éven át Párisban élt; s szeretett nejének nevével, annak emlékére kapta az intézet a „Victoria” elnevezést. A nemes szívű alapító már korán férfi erejének és egészségének teljes birtokában gondolkodott a felől, hogy fátározásainak gyümölcsét és lamely jótékony intézet alapítására fordítsa. — A nemes érzületű ember-

nek szívére hatott népének nyomora, és átlátta hogy semmiféle eszközzel nem lehet a megrögzött bajt alaposabban orvosolni, mint az ifjúságnak isteni félelemre és hasznos tevékenységre való nevelése által; tudta hogy különösen a nő nemek nevelése nagyban befoly a népek jólétére, ezért határozta vagyonának legnagyobb részét, — 674,336 francot, — ezen célra fordítani. — Schnell R. Jakab 1856-ik év szeptemberében követte négyével előbb elhalt nejét az örökre valóságba Végrendeletének felnyitása öröme és bámulatra ragadta a vidéknek mindazon egyéneit, kik érző szívvvel bírnak a szegény elhagyatott gyermekek iránt.

Az alapító kívánatára a Victoria intézet a canton kormány főfelügyelete alatt áll. 1859-n kilencz tagból álló Victoria-igazgatóságot választott meg s ez időtől minden két évben választás által újítottik meg az igazgatóság egy harmada. — Ezen hatóságnak van átadva a felügyelet, az intézet tulajdonképpeni állását és vezetését illetőleg.

Az alapítványi vagyon felügyelete azonban a berni hitelbank kezelése alá adatott. A vagyon kezelők számadása a Victoria igazgatósága által mindig megvizsgáltatik, s ezek előterjesztésére fogadják el a kormánytanács.

A Victoria-alapítvány az egész Cantonra szól, tehát egyúgy illeti a protestáns, mint a catholicus leánykakat. Az igazgatóság által azonban a kormány-tanács elé javaslat terjesztetett a növendékek vallási különbsége tárgyában, mit az el is fogadott. Így lett elhatározva először csak protestáns intézetet alapítani, s a catholicus növendékekről azután gondoskodni a lehető módon.

Eleinte soká foglalkozott az igazgatóság azon gondlattal, hová lenne legcélszerűbb az intézetet helyezni, s kit állítson annak élére. Mindenekre lett mód találva. Tudvalevőleg sok függ attól, hogy valamely intézet többé, vagy kevésbé jó helyen fekszik? s erre nézve semmi alkalmas helyet nem lett a Victoria sem Burgdorf közelében, a hová eleinte felállítani gondolták, sem Bern mellett; így lett elhatározva azt egy bérelt házba nyitni meg. 1859 october 31-én meg lett választva az igazgató és közé lett téve a felvételi szabályzat, éppen úgy mint a felvehető árva leánykák száma is. Az erre következő november 21-én hetvenhárom jelentkező leány közül, 13 bevettelt meg lett alapítva az intézet. Az ifjú intézet 1859 december 1-én Kleinwabernben megnyitottat, és az erre következő karácson este, 8 növendékkel ünnepélyesen lett felszentelve. 1860 májusában már 25 növendék volt, kik két részre osztva két nevelőnő alatt állottak. 1860 végén a két osztály három családra vált; 1861 nyarán már 4 családra nötte ki magát. A gyermekek nagy számát, mely ezen 4 családot tette, a kibérelt helyiség nem fogadhatta tovább bé, és feltűnt elkerülhetetlen szükség egy birtok-vásárlásnak, s azon egy cél-szerű intézeti épület emelésének.

1861 szeptemberében a birtok megvételét, és az igazgatóság a kormány-tanács elejébe terjesztette a szerzett birtoktön emelendő azon épület tervét, melybe a franczia protestáns leányok is felveendők lesznek. Az intézetnek átköltözése új épületébe 1864-ik év márczius 18- és 19-én történt meg. Nyilvános felszerelése a cél-szerűen berendezett háznak, melyről egy írott program is adatott ki, ugyan ez év ápriliának 3-án, egy vasárnap délutánon, roppant nép részvétele mellett ment végbe.

Az intézeti épületekben, melyek magán-lakházak benyomását teszik a szemlőre, igen sok és jól berendezett szobán kívül, még a torna-terem is két nagy szobával van képviselve. Minden családnak van lakó-, alvó-, mosdó- és egy ruhatár. És ezakra eső mellék-épületek fürdő-intézet is áll 12 káddal; aztán egy következőnek a series-ól, tvük-ól, téhen- és más istálló. Alkalmas terem van az ünnepélyek tartására, vendégek elfogadására; az igazgatóság, a betegek és az intézeti előjáróság számára. Van közös konyha, közös étterem és 5 pince.

1865 óta egy úgynevezett franczia család is van az intézetben, melyet 5 protestáns leány képez a Jura hegysegekből, s melynek élén egy franczia nevelőnő áll. A franczia leányok közé, 5—6 német nyelvűt is beosztanak, hogy azok a franczia nyelvet eltanulják s alkalmuk legyen azt gyakorolni.

A catholicus szegény leánykákról való gondoskodás nem könnyű feladat volt a Victoriára nézve; két, három izben tartattak e tárgyban gyűlésezések, de mindig eredménytelenül, míg 1863 május 20-án egy oldották meg a kérdést, hogy Saignelégierben egy catholicus kerületi intézetet állítottak, mely a Victoriának mintegy filiája. Tíz catholicus leánykát vettek fel belé a berni Jura hegysegek közül 300 frc fejenkénti évi fizetéssel, úgy hogy ezért 6 évig nevelik a gyermeket azon mód szerint, a mely a Victoriában divatos. E fők-intézet számadásait is a Victoria igazgatósága kezeli; s így lett eszközölve, hogy az alapítvány jótékonyasága ezen vidék minden szegényére kiterjesztetett.

Az intézet célja, köre s más belső elrendezése és vezetése felött; u. m. a vagyoni állás és számadási ügy tekintetében is a Victoria-igazgatóság egy állandó szabályzatot dolgozott ki, mely a kormányzó-tanács szentesítését is bírja. 1866. a növendékek felvételét is szá-

bályozták s ugyanekkor a nevelőnők választása az intézet joga és kötelességei felett is törvényt készítettek.

A növendékek felvétele minden évben hnsvét körül történik, mely meglehetősen gondot ad, minthogy hirdetés nélkül is roppant tömegesen történnek a jelentkezések; annyira, hogy azoknak alig negyed része vétethetik be. Szomorú jelenség, hogy némelyik szülő tehernek találván magára nézve gyermekét, örömmel tolja annak nevelését az államra vagy valamely jótékony intézetre.

Az alapító akarata szerint főindok a bevételre a gyermek egész árszága, a szülők nyomorék volta vagy romlott erkölcselensége; a midőn a gyermek szülő házában legtöbb veszélynek van kitéve. Eddig a gyermekek csupán ezen tények vizsgálása folytán vétettek fel. Ujabbban a jelentkező gyermekeknek meghatározott helyre, Bernbe kell összegyűlni, s a fentebbi módok mellett annak testi és lelki épségét is megvizsgálják. A végrendelet engedelme szerint idősebb leánykák is felvételek, ha becsületes családból valók s meglehetősen nevelésben részesültek idáig. 1870. június 15-ig 138 lett felvéve; ezek közül meghalt 4, kilépett 29, más kantonbeli volt 2.

Minden Victoria-beli növendéknek koszpénzt kell fizetni, ez eleinte 35 franc volt, később 40-re emellett. Ebből gyűl aztán a nevelési alap, melyet az intézet arra fordít, hogy a növendék kilépésekor, szülői házhöz is vigyen valamit. Minő cél-szerű intézkedés ez, mely szerint a kilépő életpályáját egy kis összegecskével kezdhesse meg; nem kell bizonyítgatni. Az igazgatóság csak nem minden befizetett koszpénzt visszaad a kilépésnél minden egyesnek, mert az intézet alapítókéja annyi kamatot behoz, hogy az csak nem fedezi a szükségeseiket. Sokat tesz erre azon szerencsés körülmény, hogy az intézeti pénzt a „szegény bizottság” (Armen direction) 1866 óta igen jól kamatoztatja; az állam pedig kijelentette a községekben, miszerint jól teszik, ha azon 40 franccon felül, melyet egy szegény lyánkáért fizetnek, más valamit áldoznak az intézetre. A nevelésalap most 14,000 francra nőt. Egyik növendék se tarthat hozzá jogot, az igazgatóság osztja ki, tetszése szerint adván ki mindenkinek annyit a mennyit jónak lát.

A nevelőnőket rendszeren hirdetés után, választja az igazgatóság s leginkább okleveles tanítónők közül; mindenkinek kezén egy családkör van, ezt vezeti, neveli, munkára tanítja s az intézetben a tudományok némelyikét előadja; munkakörét az intézeti szabályzat határozottan megszabja; első kíváncsol benne a hivatás. Ha az intézeti nevelés gyümölcsöző akar lenni, úgy a tanítók és tanítónőknek neveltség és önképzéssel is elől kell járni. A gyermekek igen finom tapintatnak, a példa hat rájuk, minden szó bennök egy csira. Ha egy nevelőnő-hely nincs kellően betöltve, ebből az igazgatóra legkellemetlenebbek származhatnak. Jó, hogy e tekintetben sem idáig, sem most nincs panasz. Becsületére válik a nő-nemnek, hogy a Victoria intézetben minden úgy van, mint egy vallásos művelt házban lenni kell; mindenki minden időben örömet találja azon, ha a másikkal segíthet s valamiben szeretettel támogathatja. Az odaadásnak ezen lelke különösen mutatkozik akkor, ha egy gyermek vagy nevelőnő beteggé lesz. Szerencse, hogy az intézeti számos növelőnő, melyet már a szervezet igényel időről-időre igen tapintatosan választatik. Nyárády Dénes.

A sajtó viszonyok az erdélyi részekben.

A hivatalos lap két miniszteri rendeletet közöl melyek által az Erdélyben még fennálló osztrák rendszabályok hatályon kívül tetetnek. Az első rendelet máj. 14-ről kelt, Horvát Boldizsár s Tóth Vilmos aláírásait viseli, s az Erdélyben fennálló 1852. máj. 27-ki sajtórendtartás módosítja. E rendelet az időszaki folyóiratok megindítását ugyanazon feltételekhez köti, melyeket az 1848-diki magyar sajtó-törvény előszab s ennek megfelelőleg alakítja át az osztrák sajtó-rendszabály egyéb főbb intézkedéseit is. A rendelet az országgyűlés 1867. évi mart. 8. és 14-diki határozatait s az 1868. 43. t. cz. 12. §-sa által fentartott felhatalmazás alapján adatik ki.

A másik rendelet szinte máj. 14-ről kelt, Horvát Boldizsár aláírásait viseli, s az esküdtzéki eljárást sajtó-ügyekben Erdélyre is kiterjeszti. E rendelet ugyanazon országgyűlési határozatok alapján adatik ki, a melyek az első rendeletet indokolásában felhozatnak. A marosvásárhelyi sajtóbíróóság előtt követendő ez eljárás f. é. jul. 15-dikén lép életbe s minden vizsgálati irat a marosvásárhelyi közbíróhoz teendő át. A rendelet egyszersmind az osztrák bünt. törvény több határozatait, a magyar sajtó-ügyi törvénynek megfelelőleg módosítja, a menyiben magán emberek ellen nem engedi meg a sértő állítások bizonyítását; továbbá nem engedi meg, hogy az elítélés az illető folyó irat betiltható vagy felfüggeszthető s a büntetésekre nézve az elévülést egy évre tűzi ki.

Román ügyek.

Egy bécsi lapnak írják Bukarestből m. hó 29-ről: Igen fontos hírt kell önnek közölnöm, melynek valóságáért kezeskedem. A fejedelem tetemes összeget szánt konservatív egyletek alakítására, melyek célja a népet arra serkenteni, hogy az alkotmány megszüntetését kéré-

nyezze. Először is Moldovára kerül a sor. Jassyban az illető egyet Stourdza patronatusa alatt megalakult, s az első kérvény már elküldetett. Oroszország ügynökei lehetőleg támogatják a merész tervet. Odessából egy hivatalnokot küldtek Moldvára, ki az agitációt vezeti. Karul fejedelem minden áron autocrata uramat akar gyakorolni az ország felett. Midőn a kamara, mely servilismusra nézve még az egyiptomi senatuson is tultesz, multkor a sajtószabadság, esküdtszék és általános választási jog megszüntetése iránt Jassyból beérkezett kérvényt egyszerűen az illető bizottsághoz utasította. Karul szörnyen felforrott s egy képviselőhöz e szavakat intézte: „Gondolja ön, hogy mindég a szenvedő szerepét fogom játszani?” Eszerint tehát még e szolgálólkú kamarától is azt tartja ő fensége, hogy kelletlenül önállóbb! Nincs kétség benne: Románia vagy a despotismus, vagy pedig komoly zavargások küszöbén áll. A nép hangulata aggasztó s úgy hiszem, hogy nem sokára törvényt fogunk írni az új kormányrendszer felett. Ezek tények — silyeneknek tekintse jelentéseimet, minden lehetséges, sőt valószínű czáfolatok dacára.

Az olasz király Rómában.

Az „Italia” levelezője következőket írja az olasz király fogadtatásáról:

A pályaudvarban ragyogó tarkaságban vegyültek a legkülönbözőbb egyenruhák és jelmezek emelve a díszletek által. Két terem volt feldíszítve a legelőkelőbb olasz városok jelvényeivel s lobogóival. A florenzi li-fiumnak kiváló hely jutott a pályaudvar bemeneténél a római zászló mellett.

Kétszer találkoztam a pályaudvarban Humbert herceggel, ki a főparancsnokságot vitte a csapatok és nemzetőrség felett; élénken üdvözlöttem a tömeg által és minden pillanatban köszönt.

Reggeli 5 óratól el lettek lepelve azon utcák, melyeken a királynak kellett áthaladni; a közlekedés majdnem lehetetlenné vált 11 óráig, midőn a csapatok s a nemzetőrség sorokoztak.

A pályaudvar bemeneténél és a Termini téren gyülekeztek az összes küldöttek zászlókkal élükön. Szemben a lovas nemzetőrség egy szakasza, a király vértesei és az udvari kocsik foglaltak helyet. Közel innét a tüzoltók zenekara készült a királyi indulót játszani. A miniszterek mind jelen voltak, hivatalos öltözetben, észrevehető volt Peruzzi parancsnok is.

Pont 12 1/2 óra körül érkezett meg a jelvényekkel és háromszínű zászlókkal ékített királyi vonat. Oriási tapsok és süketítő éljenek hangzottak fel minden oldalról benn a pályaudvarban és azon kívül, elborítva a királyi hymnus hangját. Több ezer kocsit volt jelen, nagyobb

bára nők által elfoglalva. Egy csoport gyermeket is vettem észre, papok által vezetve, kik egy árvaházhoz tartoztak.

Midőn a király nyitott kocsijában a lelkesültségtől mámorosult sokaság között elhaladt, üdvözlők a zászlók, a fejek fölött kalapok és zsebkendők lengtek; a kiáltások a zene hangjai közé vegyültek és az ablakokból teli marokkal szórták a virágokat.

Igy tartott a Quirinálígy folyton növekvő lelkesedéssel, melyet lehetetlen leírni.

Midőn a király kétszer megjelent a Quirinál erkélyén, az ittas tömeg hatalmas éljenzései fogadták, melyek visszhangját meghallhatták a Vaticánban is. Megvárták a király kijövetelét, mely 5 óra körül történt, midőn ő fensége a lovöldébe távozott. Újabb ovatio, mely ismétlődött a 3 mérföldnyi úton a királyi palotától a lovöldéig.

Jt adott egymásnak légyottat, mit Róma kitünőségeiben csak bir es jelenvolt körülbelül 4—5000 személy. Megérkezésekor a király, ha szabad mondani aristocraticus ovatióknak volt tárgya, mely azonban nem volt kevésbé hő, mint azon népies tüntetés, mely fogadta volt nehezy órával előbb a pályaudvartól a Quirinálígy. A király és koronaherceg több igen szerencsés lövést tettek és magok a vadász-katonák is tapsoltak. Távozásakor megújultak a tüntetések.

Egy kis leány Silimberghi névvel, a királynak egy babérkoszorút nyújtott át e szavak kíséretében: Fogadd oh király e babérkoszorút, melyet oly régen megérdemeltél.

Este a város ki lett világítva és mindenki ünnepelte a nagy napot.

Különböztetett leírni az uralgott enthusiasmust. A bevonuláskor a tömeg nem gondolva a veszélyre, több helyütt keresztül tört a nemzetőrség sorfalát és a kíséret lovai közé rohant. A főtákon és a Corson városágos virágos hullott. A kíséret elvonulása után a tömeg képzeltelen mennyiségben gyűjtötte össze a csokrokat és koszorúkat. Egyéb tárgyak közt átnyújtottak a királynak egy virágokból és egyszerű gyümölcsökből összeállított óriási csokort, melynek magassága az első emeletig ért.

Este az Appolozsinház tömve volt s a legelőkelőbb hölgyeknek is meg kellett elégedniük, ha csak karzati helyet is nyerhettek. A másodemeleti páholyok a királynak a minisztereknek a diplomatiai testületnek és Róma város előjáróságának lettek fenntartva. A harmadik emeletet egyéb városok előjáróságai foglalták el.

UJDONSÁGOK.

— Király ő fensége a hadügyminiszterhez intézett kéziratában teljes meglegedését fejezte ki a csapa-

toknak a bécsi helyőrség s a brucki táborban levő ezred felett tartott szemlék alkalmával tapasztalt magatartásáról s elrendelte, hogy ez különösen a századparancsnokoknak tudomásra adassék.

— **A felsége** Schönbrunnban július hó 29-én kelt legfelsőbb elhatározásával megengedte, hogy a magyar honvéd lovasság négy-négy századonként összeállított lovas osztályai törzstisztek által vezényeltessenek, s hogy e czélból a telteges szolgálatbeli törzstisztek száma hárommal szaporíttassék. A szükséges költség-többség a jövő év költségvetésbe fog felvétetni s így a csak jövő évben betöltendő törzstiszti állomásokon a lovas osztályok ideiglenes parancsnokságával ezen fegyvernembeli három rangidős és alkalmas százados bizatik meg.

— **A m. kir. honvédelmi miniszterium** által engedélyezett katonai tanfolyamban, melyben Heimerle Ferencz igazgatósága alatt e héten kezdődik az ötödik tanfolyam, Vadász Ede f. hó 10-én nyitja meg előadásait a hadtörténet és katonai földrajzból, mely tárgyakból már két folyam alatt tartott rendes előadásokat. Az előadó kiválólag a hazai történetre helyezi a fősúlyt és nemcsak német, hanem minden órában magyar nyelven is tartja előadásait. Azt hisszük, ily intézkedéssel hasonló eljárást kellene mindenben, még a hirdetéseknel is, követni.

— **Az unitáriusok** helybeli leányiskolájában az évi közvizsgálat f. hó 8-án délelőtt folyt le, az előjáróságon kívül a szülők s több a nevelés ügye iránt érdekel viseltetők jelenlétében. Öröm volt hallgatni a nevelőket értelmes feleletét, s mind a kisebbeken, mind a nagyobbakon meglátszott, hogy a legjobban oktatásban részesültek, s nem annyira a tankönyveket, mint inkább a tantárgyakat tanulják meg; mert legkisebb zavarba se jöttek, ha a tanítókon kívül mások is intéztek hozzájuk kérdéseket. És csakis ilyen tanítás vezethet sikerhez. E mellett az iskolateremben egy asztalon kitétt különböző női munkagyűjtemény arról tanuskodott, hogy a leánykák nem hiába kértek szülőiktől gyapotra, gyöngyre, selyemre, kötőtűre s más hasonlókra pénzt; szóval a néző és hallgató közönség teljes meglegedéssel távozhatott el a vizsga végeztével az intézetből, melynek becsét nevezi az is, hogy a város ezen környékén (belsőszappanotca) hasonló intézetet nincs több, s így nagy szükségét pótol.

— **Vasárnap fényes tűzijáték** lesz a sétátér taván. — **Keresztény Magvető** szerk. Ferenczi József és Kovács Antal. VI. köt. II. füzet. **Geod József** arczképével. E jelesen szerkesztett füzet tartalma: Homoród-szt-mártoni **Geod József** életrajza Buzogány Arontól. Az unitáriusok énekes-könyveiről. Várfalvi Nagy Jánostól. A legrégibb irat Simén Domokostól. Értésítés

kolozsvári főiskolánkról Benczdy Gergelytől. A brit és külföldi unitárius társulat évi nagy-gyűlése Kr. J.-től. **Felelet** a válasza Ferencz Józseftől. A külföldiek közt találjuk Dersi József szép előleges tudósítását a hannoverai protestáns gyűlésről. Az önálló közlemények közül kiemelendőnek tartjuk a Buzogány Áron által irt jeles életrajzot, s Nagy János tanulmányait az énekes-könyvekről, melyekből sok szép közlő mutványul. E tartalomdus füzet ára csak 50 kr. o. é. Később részletebben ismertetni fogjuk e mindinkább gyarapodó válatat jelen füzetét is.

— **A magyar mérnök- és építészegylet** közlönyéből megjelent az V-ik kötet VI. füzet. Szerkesztik Ambrozovics Béla és Ney Béla. Tartalma a többnyüponu vasrácsartókról. Secfelnér Gyulától. Az ágostai hitvallásnak szécsényi kápolnájuk- és községi könyvtáruknak tervvázlata. Tervezte Ney Béla építész, (XII. és XIII. tábla). Hegység által elválasztott két vas-pályának összekötése. Függelék. (Végo.) Közli L. J. Jegyzetek az észak-amerikai „Pacific” vaspályáról. 2. Az építészeti munkálatok díjazása. LVIII-i kr. választmányi- és egyet. szakülés. 1871. apr. 22. Táblák. XII. és XIII. tábla. Az ágostai hitvallásnak szécsényi kápolnájuk- és községi könyvtáruknak tervvázlata. A f. é. V. füzethez: X. és XI. tábla. Tábori kórházak.

— **Berlinben** közelebből félmelesen kezdett terjedni a himlő, már ezerek haltak el benne — a kórházakban nem férnek a betegek, külön helyiség van berendezve ezek számára, sok mindenféle intézkedések vannak ugyan téve megakadályozására, de azért napról-napra terjed kivált a gyermekek s az alsóbb népsztrály között.

— **A deési takarékpénztár** 1871. június havi üzletforgalma. Bevétel: 1. Részvény alapítke 2140 ft, 3. betétek 39 tétel mellett 8914 ft 20 kr, 4. befizetett kamatok 338 ft 33 kr, 5. visszafizetett váltók 12,690 ft, 6. különféle díjak 96 ft 48 kr, 8. betéti kiskönydíjak 1 ft 80 kr, 18. kezelési költség 30 kr, 19. visszafizetett előleg 500 ft, 22. államilleték 1 ft 25 kr, 23. részvény-átírási díj 7 kr, 24. részvénykiállítás 6 ft 50 kr, 2. pénztári maradvány május 31-én 4253 ft 69 kr, összesen 28,949 ft 55 kr. Kiadás: 3. betét visszafizetésekre 12 1209 ft 75 kr, 5. leszámtott váltókra 15,290 ft, 9. a kol. tak.-pénztár, elhelyezményre 6900 ft, 13. alapítási költségre 6 ft 40 kr, 14. tisztí fizetésre 48 ft 33 kr, 17. betéti folyó kamatra 25 kr, 18. kezelési költségre 3 ft 2 kr, 19. előlegre 1295 ft, 22. államilletékre 1 ft 90 kr, összesen 24,754 ft 65 kr, 2. pénztári marad. június 28-án 4194 ft 90 kr, összesen 28,949 ft 55 kr. Deesen, 1871. június 28-án. Roth Pál, igazgató. Kovács, könyvvizsgáló.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Minden cikket, a melyek különböző hirdapokban hirtetve vannak, bármely szakmához tartozzanak, megkeriti **GLATTAU N. bazárja** 10%-kal olcsóbban, mint a hogy azokat az illető cégek hirdetik. — Teljes árjegyzékük több mint 15,000 cikkről ingyen és bérmentesen küldetnek meg.

Következő mesés olcsó árak mellett árul és küld meg a vidékre

GLATTAU N. ELSŐ PÁRISI BAZÁRJA

Austria számára Bécsben. Stadt, verlängerte Kärntnerstrasse Nro. 51, a Todesco palotában.

Ajándékok férfiak, hölgyek és gyermekek számára:

Bécsi bőrárak,

a világ legjobb gyártmányai gyanánt ismervék:

Női kézi táskák, acélbronzesal, 1 drb. 65, 75, 90 kr. 1 ft; egész nagy 1.20, 1.50; legfinomabb chagrin-bőrből, aranyozott zárral és csatl. darabja 1.80, 2.20; nagy 3.40; egész nagy 3.80, 4; előtárisznyával 1 ftal több.

Gyakorlati pénztárcák, férfiak, hölgyek és gyermekek számára, aranyozott zárral vagy gummi szorítóval, darabja 35, 50, 85 kr; finom 1.130, 1.70; egész finom 2.250, 3.350.

Gyakorlati szivartárcák, 1 drb. 40, 60, 80 kr; finom 1.120, 1.50, legfinomabb 2.250, 3.350, 4.450.

Level- és pénztáskák, gyakorlati beosztással, 60, 80 kr; finom 1.120, 1.50 kr, legfinomabb 2.240, 2.80, 3.20, 4 ft.

Jegyzetkönyvek 10, 15, 20, 25, 30 kr; finomabb bőrkötésben 40, 50, 60, 80 kr. 1 ft.

Utazó táskák, legerősebb bőrből zárral, 1 drb. 2.10, 2.40, 2.70, 3.10, 3.70, 4.40, 4.80, az árak a nagyság szerint számítvak.

Waterproof-utibőröndök, gyakorlatilag be rendezve és elosztva, 1 drb. 2.40, 2.80, 3.50, 4 ft; egész nagyok 4.50, 5.50, 6 ft.

Úti palaczkok pohárral bőrkötésben, 1 drb. 1.20, 1.50, 1.80, 2.10, 2.40.

Disz-albumok.

Colossális választékban és változatosságban. 1 db 25 képre 35, 60, 80 kr. 1 ft; finom disz-ménnyel 1.20, 1.50, 1.80, 2.250; 1 drb. 50 képre 65, 90 kr. 1.20, 1.50, legfinomabb diszítve, képekkel sat. 1.80, 2.250, 3.350, 4 ft; 1 drb. 100 képre 3.350, 4.5—12 ft; 1 drb. 200 képre 4.450, 5.50, 6, 7—18 ft; utóbbiak a legújabb diszpeldányokban.

Albumok zenével, melyek a felvittáskor két szép darabot játszanak, igen alkalmasok ajándékokra, s minden szalon díszére szolgálnak; 1 drb. 1/2 octav alakban legkezelemből 1.80, 2.250, 3.350, 4 ft; 1 drb. 1/4 octav alakban hasonló kiállításal 1.12, 1.4 ft, 1.6—18 ft; diszdarabok negyedrét alakban 1.46, 1.8, 2.24 ft.

Iromnappák, minden darab bezárható, igen gyakorlati 1 ft, 1.20, 1.50, 2 ft; ugyanazok teljes írószertel ellátva 2.20, 2.50, 3.350, 4.450.

Neccsariek legizetesebb kiállításal, minden szükséges varró eszközzel ellátva, darabja 45, 60, 80 kr. 1 ft; nagyobbak 1.50, 1.80, 2 ft; sat.; egész nagyok, finomak 2.50, 3.350, 4.450, 5 ft; diszdarabok ajándékokra 6, 7, 8, 10, 12, 14 ft.

Vidéki t. lakosok, a kik Bécsből akármint meg akarnak rendelni, kiutalnak **GLATTAU N. párisi bazárjából**. Még a pontosan és lelkiismeretesen teljesítettik.

GLATTAU N. első párisi bazárja

Austria számára Bécsben. Stadt, verlängerte Kärntnerstrasse 51, a Wallfischgasse szegletén, a Todesco-palotában.

NB. Elárusítók különös engedményt kapnak.

Ny. Gáman János örökösénél Kolozsvárt.

Oroszlán-szinkör

(a középutca végén)

ma és mindennap CASANOVA FÁNI assz.

világhírű állatszeliidőnöknek

nagy mű-előadása

az oroszlánok, hyána, párdutz és farkasokkal

4 szakaszban.

Pénztárnyitás 6. — Kezdeté 7 órakor esteve.

8—* (203)

Aqua saphirina

5 o. é. forint beküldése mellett csatlaltan gyógyítás meglepő rövid idő alatt férfiaknál „a hűdés folyása”, nők-nél „a fehér folyás” eseteiben.

Mayer

gyógyász-technikai központi irodája

Berlin, Friedrichstrasse 234 sz.

17—* (134)

Görcset és nyavalyatörést

20 o. é. forint beküldése mellett gyorsan és biztosan gyógyít, még régi esetekben is

Mayer

gyógyász-technikai központi irodája

Berlin, Friedrichstrasse 234 sz.

17—* (134)